

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"א אלול תש"פ | דף היומי בבלי: עירובין לב | דף הכולל: שבת עח.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד אמצע סעיף ב' "אבל במים שהוחמו מעריו"ט".
מוסר: אהבת חסד - אות ו' עד אות ט'.
קנין חכמה הלימוד השבועי:

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

המטוס עומד להתרסק, והיהודי הזה יושב ושר...! הכל בזכות מילה אחת ממסכת חולין שנלמדה מתוך דף גמרא חרוך | הקטע המופלא ב'חתם סופר' שמהווה מפתח של הצלחה לכל החיים! | 1974

הסיפור היומי

הבחנתי שדף הגמרא חרוך בחלקו התחתון. 'מי יודע כמה קדושים נספו במדורה שכילתה את תחתיתו של הדף?' - הרהרתי. יד רכה הונחה על כתפי. הרב מיישקובסקי התיישב לידי ונבנה. גם אני בכיתי, גם שכני לספסל, וכך גם כל היושבים סביב השולחן...

הכל בזכות המילה הראשונה ממסכת חולין שלמדתי באף מתוך דף גמרא חרוך - מונולוג מרטיט

אבל מה שלא עשה השכל עשה הזמן ולליבותינו החלה לחלחל האמת המרה, כי נותרנו בודדים בעולם. הרשעים הארורים עשו את מלאכתם ביסודיות ובדייקנות וכמעט שהשלימו, ואנו, מתי המעט ששרדנו, אחד מעיר ושנים ממשפחה, לא נותר לנו אלא לבכות את מר גורלנו הנורא שנכפה עלינו בשנות עלומינו.

מה אומר ומה אדבר, סיפר הקשיש כשעיניו דומעות, עצובים ונדכאים ישובים היינו האחד לצד רעהו, והעלינו זכרונות מן הימים שהיו ואינם.

קולו של הישיש הלך והתחזק, עת החל לספר על אותו יום מופלא, בו זרח בשמי חייהם כוכב חדש שהאיר את נשמתם באור יקרות.

יום אחד, הופיע בפנינו כמו יש מאין, רב! כן, רב בישראל! הרב חזקיהו מיישקובסקי זצ"ל. אתה יודע כמה זמן לא ראינו צורה יהודית ראויה לשמה? והנה עומד בפנינו תלמיד חכם, ובקול רחימאי שליטף את נשמותינו המיוסרות שאל: "יקירי האהובים, האם למדתם כבר גמרא היום?"

היה זה בתום מלחמת העולם השנייה, סיפר קשיש שהיה אז בשנות העשרה לחייו. מוכים ושבורים נותרנו מספר בחורים צעירים, שכל עולמם חרב עליהם. ביום השחרור עדיין ספגנו מכות רצח והתעללויות נוראות מהנאצים ימ"ש, שלא שכחו להתאכזר אלינו גם כאשר ריח הנצחון של בעלות הברית ריחף באוויר. עודדנו את עצמנו, שהנה הנה עוד מעט תזרח השמש וישובו השמים להיות תכולים כשהיו.

בוקר אחד הופיעו גייסות צבא ארצות הברית בשערי המחנה ובתרועות צהלה שחררו אותנו, הניצולים האחרונים ששרדו בתופת. איש מאיתנו לא פילל כמה קשה יהיה השחרור שכה כמהנו אליו.

לאחר מספר ימי התאוששות, התארגנו לצאת ולחפש קרובים, מכרים, אולי אפילו אח קטן ששרד, או לפחות אחיין שהוטמן במנזר שכוח. חיפשנו ממושכות אך ללא הועיל. לא פעם היינו נודדים עשרות קילומטרים בעקבות שמועה רופפת שהתגנבה לאוזנינו בדרך לא דרך.

התיישבתי ליד השולחן, מספר הישיש, לקחתי דף גמרא ממסכת חולין והתחלתי לקרוא. לא הצלחתי, פשוט לא הצלחתי. כשרק ניסיתי להבין את פירוש המילה הראשונה, צפה ועלתה מולי תמונה מחרידה ממאורע איום שחוויתי במחנה. קמצתי את אגרופי, עצמתי את עיני וניסיתי פעם נוספת לקרוא את המילה הראשונה. גם הפעם לא הצלחתי.

שמתי לב, שחלקו התחתון של דף הגמרא חרוך, ומחשבות קשות התרוצצו במוחי: מי יודע כמה יהודים קדושים נספו במדורה שכילתה את חלקו התחתון של הדף?

יד רכה הונחה על כתפי. הרב מישקובסקי התיישב לידי, ובכה. בכיתי גם אני, בכה גם שכני לספסל, גם כל היושבים סביב השולחן בכו, ותוך דקות מעטות הפך החדר לקול יבבה גדולה שבקעה מלבבות שבורים. דמעות רבות שנקו על ריצפת הצריף חלחלו וזלגו מעיניים שיבשו מזמן, עיניים אשר לא פעם ראו את מלאך המוות, ותעל בכייתנו השמימה.

או אז קם הרב מישקובסקי ממקומו, ניגב את עיניו האדומות, וכשאושר נסוך על פניו אמר לנו: "אשריכם ישראל! מן המוות, מן השאול, מתקבצים ילדי ישראל הקדושים והטהורים להגות בתורת ה'. דעו יקירי, בתחילה תהיה משימתנו קשה מנשוא, כפי שוודאי נוכחתם לדעת, אך מובטחנו מפי הגבורה כי לא תשכח מפי זרעו. זו משימת חיינו, ממנה לא נזוז ימין ושמאל ויהי מה. אנו נחזיק האחד ביד רעהו, ויחד נעבור את כל נחשולי הים הגדול. סערות וסופות לא יוכלו לנו. יחד נצעד במשעול העולה בית א-ל". הישיש עצר קמעא בדבריו, כדי לתת מרגוע לנפשו הסוערת.

ניכר היה עליו כי ברגעים אלו ממש הוא נמצא שם, בצריף הקטן המוקף במיליוני נכרים אנטישמיים, ואט אט אוסף הנער הרך את כוחותיו ויחד עם חבריו הנערים הוא מתאמץ לקרוא שוב את המילה הראשונה של מסכת חולין, והנה סוף סוף הוא הצליח להבין אותה. קרן אור החלה מבקעת את דרכה מבעד לאופל, ואחריה נצצו קרניים נוספות שהפכו יחד לאלומת אש התורה.

דע לך, אמר הישיש, רואה אתה את משפחתי הענפה ב"ה, ילדים נכדים, וגם נין אחד קטן - הכל בזכות אותו דף גמרא חרוך שלמדתי באותם ימים נוראים. מאז הכל היה אחרת, ממש כדברי דוד המלך "זאת נחמתי בעניי". מיום ליום ומשבוע לשבוע המשכנו ללמוד, כל אחד מסכת אחרת, הרי כמעט לא היו גמרות, עד שהגענו עד הלום, אל השיבה והנחת מבית יהודי שזכינו להקים על אדני התורה והיראה.

(מאורות הדף היומי)

מבטנו נזרקו זה אל זה ומפי כולנו נפלטה השאלה: מה? מי חולם בימים טרופים כאלו על דף גמרא? איפה יש גמרות? מי זוכר איך נראית צורתו של דף גמרא, ובידי מי מאיתנו הכח לפנות את המחשבות והרגשות שצרו על ליבנו ולהתרכז בסוגיית גמרא? אבל הרב לא הרפה, וכשאנחה עמוקה התפרצה מקירות ליבו הרחום, שב ואמר לנו: "טייערע יינגעלאך - ילדים יקרים ואהובים - מבין אני לליבכם השבור. יודע אני כי מלאים אתם במחשבות נוגות על החורבן הנורא שהומט על יהדות אירופה ועל כל אחד מאיתנו. אך דעו לכם כי דרך אחת ויחידה יש לנו להציל את נפשותינו - לשבת וללמוד! התורה היא שתביא מזור לעצמותינו השבורות ולרוחנו הנכאה".

משהוא בקול שלו, משחזר הישיש, שיכנע אותנו שאמת רבה תמונה בדבריו. כבר שנים ארוכות שלא למדנו, ודאי שלא דף גמרא, אבל הנחישות שנשזרה במילותיו וההבטחה לחיים טובים יותר שעלתה מדבריו, הכשירו את ליבותינו להעתר לבקשתו.

קמנו, קבוצת נערים רזים חסרי-כל, ורצינו ללמוד. איפה יש גמרות? שאלנו אותנו, והוא הוביל אותנו אחריו כשהוא מטה אוזן קשובה לכל אחד מאיתנו, ובמילים חמות השתדל למלא את החסר לנו, את אבא ואמא, את האחים והאחיות, את הסבא והסבתא, את הכל. ברגע אחד הוא נהיה הכל בשבילנו.

הגענו איתנו לצריף ישן ששרד מהפגזות התותחים והמטוסים. סביב שולחן רעוע ישבו בחורים נוספים כמונו, אותם קיבץ הרב במסירות נפש, תוך שהוא שם נפשו בכפו ולא חס על כוחותיו. "נו", אמר הרב, "אפשר להתחיל ללמוד".

על השולחן, מספר הקשיש, היו מונחות כמה גמרות בלויות, אחת מהן, אם אני לא טועה, היתה כרוכה בצידה האחד בלבד, כל השאר היו במקרה הטוב רבע או חצי מסכת, ורובן היו אוסף של מספר דפים ממסכת כלשהי. הבטנו בתמהון על הרב שאסף אותנו לכאן.

הוא נעץ בנו את מבטו, וכשהשקט השתרר בחדר וכל העיניים העצובות הופנו לעברו, אמר לנו: "אני הייתי רבה של קהילה מפוארת, קהילת קריניק שבליטא. דברים רבים ראיתי בימי חלדי, צרות, שמחות, אבל וששון, ואני אומר לכם מנסיוני, שיהודי צריך לדעת, כי בכל מצב הגמרא מהווה מקור לשמחה ולאוויר, עלינו לפתוח דף גמרא וללמוד. אני יודע שאין פה אפילו שני עותקים של מסכת אחת, אפילו מסכת שלמה אין פה, לעיתים תתקלו בדף שלא נגמר כי הוא פשוט נקרע, אבל אנחנו צריכים ללמוד!"

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אחד מבני הקהילה נכנס לבידוד ונאלץ להתפלל בביתו יחידי. אבל לפחות את זה הוא עושה: מדי יום הוא שולח שליח שיניח פלאפון לפני שליח הציבור, וכך הוא שומע את החזן והקהל דרך האפרכסת...

Yonatan Sindel/Flash90

ואיזו תובנה חשובה קיבל מכך ר' מרדכי לוי, שליח הציבור הקבוע של שחרית?

יקותיאל יהודה גנז

שליח הציבור, הוא נמצא בעברו השני של הקו וכך הוא מקיים לפחות את ה"בשעה שהציבור מתפללים". הוא מתפלל בביתו אבל שומע את החזן וקהל דרך האפרכסת. "שמתי לב" - נאום רב מרדכי שליח-ציבור - "שמאותו יום בו מונח המכשיר הסלולרי לפני ואני יודע בתת-מודע שמישהו מקשיב לי לכל מלה - לא כמו מתפלל הנוכח בבית-הכנסת הנמצא בתוך ההמולה אלא מישהו שיושב בביתו, שקט מסביב וממכשיר הטלפון שלו בוקע הקול שלי - מאותו יום, התפילה שלי נהיתה אינסטינקטיבית יותר מתונה. התחלתי להתפלל יותר בקול, יותר בחיתוך הדיבור, בבהירות יותר וגם... יותר בכוונה. "ואז אמרתי לעצמי: אם באברך מבני הקהילה כך, אילו היה מורי ורבי יושב בצד השני של הטלפון ומאזין לתפילתי, כמה עוד הייתי מוסיף עוד ועוד לכוון ולהדגיש כל תיבה, להגיד הכל בבירור, במתינות, להמתין לקהל, כמונה מעות?! המחשבה הזו הציפה אותי בוושה אמיתית, בושה כלפי ריבון העולמים. הלא הוא יתברך שומע ומאזין לתפילתנו, לא דרך הטלפון ולא בשידור כזה או אחר, הוא יתברך שומע כל הגה וכל תיבה והוא - בשונה מכל בשר ודם ומלאך - יודע גם את המחשבות שלנו, הוא יודע גם אם אנחנו מכוונים וכמה אנחנו מכוונים. ברגע שנכניס לעצמנו בראש ש'מישהו שומע אותנו' לפחות כמו כאשר בן אנוש שומע אותנו - התפילה שלנו תיראה אחרת. מנסיון".

אכן. אני 'הרי' אוהב תובנות. במיוחד מהזן הזה - - -

(המבשר')

כשמִּכְר פותח אתי שיחת רחוב עם המשפט: "אתה הרי אוהב תובנות" (בדגש על ה'הַרְי'), אני יודע שיש לי כבר 'טור אמונה' מוכן ליום הקרוב. כי כאלה אנחנו, היהודים, יודעים להביט לכל מצב פוליטי ו/או טכני ו/או ביולוגי וללמוד ממנו תובנות רוחניות מרתקות יותר ומרתקות עוד יותר. הפעם היה זה ידיד קרוב, הרב מרדכי לוי מחיפה, שחלק איתי תובנה אישית מהדהדת שנולדה אצלו בעקבות הסיטואציות שיוצרת הקורונה: "כפי שידוע לך" - פתח ר' מרדכי - "אני נוהג לשמש כשליח-ציבור בתפילת שחרית דבר יום ביומו בבית-הכנסת של חסידי צאנז ברחוב מיכאל. מדובר במניין המרכזי. ואני, בתפקידי כגבאי בית-הכנסת (מחובתי לציין שהרב מרדכי הוא 'אברך כולל' העמל בתורה כבר שנים רבות במהלך כל שעות היום), עושה גם את התפקיד של שליח-הציבור (ככה זה בחיפה, כל 'שטעלע' ומעמד וכל 'ברעטל' - מהווה איום שמרבית התושבים יברחו ממנו. בלית ברירה הגבאי לוקח את המושכות). כך כבר מספר שנים, בוקר-בוקר, אני מגיע, ניגש אל עמוד התפילה המפואר ופותח בתפילתי".

בשבוע האחרון קרה משהו. אחד מבני הקהילה נכנס לבידוד בעקבות "התסמינים הידועים" ובהעדר מנייני חצרות/מרפסות/חניונים, הוא נאלץ להתפלל בביתו יחידי. לפחות את זה הוא יכול לעשות - מדי יום הוא שולח שליח שיניח מכשיר פלאפון לפני

הסיפור היומי

המטוס צלל מטה במהירות. זעקות שבר נשמעו מכל צד, תפילות ותחנונים. פתאום החל גם מיודענו הגביר להתפלל ולזעוק מקירות לבו - אך במקום לבכות וליילל, הוא פצח דווקא בשיר והלל...

הדקות הגורליות ששינו את כל החיים

טיסותיו הרבות לעסקי המסעפים על פני מדינות שונות. מטוסים אלו תואמים במיוחד עבור 'אנשי עסקים' ופמלייתם, משרתים

אחד הנגיידים הגדולים והנכבדים שבארצות הברית רכש לעצמו מטוס פרטי מן המפוארים והמשוכללים ביותר, בשביל

ויועצים, עורכי דין ומזכירים, שכל צרכיהם מוכנים ומתואמים לפניהם בבטן המטוס בקפידה, כדי שתהא הטיסה נעימה ונינוחה. במהלך אחת הטיסות ארעה פתאום תקלה נדירה באחד המנועים, תוך דקות ספורות החל המטוס לקרטע ולהתנדנד מצד אל צד כעלה נידף. כל יושבי המטוס היו בסכנה גדולה ונתקפו בפחד איום, מכל עבר נשמעו צעקות וזעקות שבר, כאשר האווירון כולו פתאום הוטה על צידו והחל 'צולל' מטה מטה...

הגביר דנן החל אף הוא להתכונן אל הגרוע מכל, כאשר בכל רגע אמור היה האווירון להתנגש באדמה ולהתרסק ארצה לשברי שברים, כשכולו נתון למאכולת אש ותמרות עשן, רחמנא לישזבן. לפתע תפס היהודי העשיר את גודל השעה הנוראה, הן עומד הוא עתה בדקות האחרונות של חייו! לא נותרו לפניו כי אם עוד מספר נשימות קצוב... - הוא נזכר בשעה גורלית זו במאמר רבותינו ז"ל (ב"ר יד, ט): "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא, מאי טעמא (תהלים קנ, ו) 'כל הנשמה תהלל קה', כל הנשימה תהלל קה".

המדרש הזה צווח ואומר בפנינו: דרשוני וחיו! כמה עמוקה היא משמעות דברי זה המדרש - הרהר לו הגביר. רק עתה, על סף נשימותיו האחרונות, חדרה לתודעתו גודל חובת הודאתו לבורא ברוך הוא. שהרי אם על כל נשימה ונשימה צריך לקלס ולהלל, על אחת כמה וכמה בכל הטובות והחסדים העצומים שגמל עמו

השם יתברך כל ימי חייו.

פתאום התחיל הגביר גם הוא להתפלל ולזעוק מקירות לבו, אך במקום לבכות וליילל בעומדו על שערי מוות, פצח היהודי בשיר והלל מקרב לב ונפש על כל החסד אשר גמל עמו השי"ת, כשהוא הולך ומפרט בהתלהבות גדולה את כל הטובות שנעשו לו בימי חייו. ליבו התמלא שבח ותהילה ככל שנזכר עוד ועוד מן המתנות הרבות שהוענקו לו משמים - בריאות ומשפחה, בית וממוון, וכל שאר קנייני גוף נפש ורוח שזכה להם מיום עמדו על דעתו ועד הלום, ועל הכל נתן שיר ושבחה הלל וזמרה - כשלבסוף צירף בקשה וצעקה על העתיד, להושיעו גם עתה מצרתו הגדולה, כדי שיוכל להמשיך להודות ולהלל.

והנה בדרך פלא התייצב לו פתאום המטוס, והתיישר על מעמדו בקו ישר, ובניסים גדולים עלה בידו של הטייס המיומן להמשיך בטיסה המקרטעת עד הנחיתה בשלום!

המקרה הנורא הזה חדר עמוק לעצמותיו של היהודי ועשה בו מהפכה אדירה. באותן דקות שנדמו כנצח, של שיר ושבחה לחי עולמים ב"ה - הוא למד על בשרו ועל נפשו את 'טיב ההודיה', ומאז התהפכה הסתכלות השקפתו בחיים, לראות תמיד בחלק הטוב שנתן לו השי"ת. ובכל תפילת שמונה עשרה אינו שוכח להודות ולשבח לבורא על כל מה שהעניק לו מן השמונה עשרה הקודם ועד עתה!

(טיב הקהילה)

קול העם

בוקר אחד שמעתי את בני קורא לי: "אבא, אבא, בוא בבקשה דחוף, ציפור נכנסה לתוך הבית שלנו!!!" לא מיהרתי, חשבתי שיונה נכנסה ותיכף תצא. אך משהגעתי לסלון נדהמתי...

אבא לא הסכים לקנות להם תוכי, אז הם ביקשו מאבא אחר... וקיבלו | כוחה של תפילה

לא מיהרתי, בהביני כי יונה או ציפור דרור נכנסה ותיכף תצא. אך משהגעתי לסלון מצאתי תוכי יפיה עף מצד לצד, מנסה לחמוק בעוד הוא עצמו מבוהל, אך ילדי כבר סגרו את כל הפתחים כדי שהתוכי לא יוכל לחמוק מהבית.

כעבור כמה דקות ה' הצליח בידי לתפוס את התוכי לשמחת הילדים הקטנים. שאלתי משכן כלוב ודאגתי לתוכי לאוכל ומים המתאימים עבורו.

עתה, שה' שלח לילדים חיית מחמד, לא נותר לי ברירה אחרת כי אם לטפל בה במסירות לשמחת לב הילדים הקטנים המאושרים מהמתנה שה' שלח להם באופן נדיר ומיוחד.

פרסמנו השבת אבידה, אך בעליו טרם הגיעו, וכנראה התייאשו, וילדים הייתה אורה ושמחה.

בעל המעשה: כ' ה'

(גיליון 'טיב הקהילה')

אני לא קונה תוכי לאף אחד!!! - - הכרזתי באוזני הילדים. - "אז אבא, תקנה לנו חיית מחמד כל שהיא!" הסברתי להם שכבר היו לאחים הגדולים שלהם חיות מחמד, ובסופו של דבר כל הטיפול נפל עלי, להאכיל ולנקות וכל שאר הדברים. שהרי אחרי התלהבות הראשונית כבר לא עניין אותם כלל וכלל מה קורה עם החיות מחמד...

הקטנים הבטיחו לנקות לטפל ולסדר, אך אני כבר מכיר היטב את המחויבות שלהם...

לא נותרה ברירה לקטנים, והם החליטו להתפלל לה' שתהיה להם חיית מחמד. אמנם בליבי ריחמתי עליהם, בפרט כאשר רואים אצל השכנים חיות מחמד, אך ידוע ידעתי שהטיפול יהיה עלי בלבד.

בוקר אחד שמעתי את בני קורא לי: "אבא, אבא, בוא בבקשה דחוף, ציפור נכנסה לתוך הבית שלנו!!!"

Nati Shohat/Flash90

אדם שמתנדב ב'הצלה' - האם ראוי שלא יקבל שבת מוקדם, כדי שאם יקבל קריאה עד לזמן הרגיל של כניסת השבת, לא יצטרך לחלל שבת עבורה?

הוראות, הדרכות ועובדות ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, שנרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א

האם ראוי שהמתנדבים לא יקבלו שבת מוקדם בפלג המנחה, כדי שבאם יתקבלו קריאות בשעות האלו שטרם שקיעת החמה, לא יאלצו לחלל את השבת, ולכן יקבלו שבת רק עם חשכה? תשובת רבינו שליט"א היתה, כי עליהם לקבל שבת יחד עם הציבור כולו בפלג המנחה, מאחר ופיקוח נפש הותר בשבת - הרי מותר להם לכתחילה לצאת להצלת חיים ואין להימנע משום כך מקבלת שבת מוקדם, ובפרט שיש דעות שהיחיד נגרר אחרי הציבור בקבלת שבת. [ולשאלת הרב דשם מה שונה הדבר מההלכה שהמפליג בספינה ימים רבים לא ייצא לדרך ג' ימים קודם השבת אף שמותר לו להפליג בשבת, דחה רבינו שליט"א את הדברים ואמר שיש לחלק טובא ואכמ"ל].

התפרסמו ב'טליושר' 6881* - קו התוכן של ארגון 'ארחות יושר'

נכנס אל רבינו שליט"א יהודי חשוב ונכבד, ת"ח גדול המשמש כרב בקהילה יהודית בעיירה בבריטניה. הרב, שפועל רבות בקהילה המקומית לחיזוק ולהחזרה בתשובה, נכנס להתייעץ עם רבינו שליט"א במספר נושאים חשובים העומדים על הפרק במקום מגוריו. את מרבית השיחה לא ניתן לפרסם כעת, אבל שאלה אחת מעניינת ניתן לכתוב כאן, וכך שאל: במדינת אנגליה בה הוא מתגורר, בחלק מהשנה שקיעת החמה מאוחרת מאוד, ומשכך כניסת השבת כמובן אף היא בשעת לילה מאוחרת, ולכן נוהגים כל התושבים לקבל שבת ב"פלג המנחה" מבעוד יום, וזאת כדי שיוכלו לקדש ולסעוד את סעודת השבת בטרם יירדמו הילדים. לאחרונה התעוררה השאלה ע"י מתנדבי ארגוני 'הצלה' במקום, שיוצאים אף בשבת לקריאות המתקבלות להצלת חיים -

סגולות וישועות

בהיותי פעם אצל הגה"צ רבי משה ניישלאס זצ"ל רב ואב"ד שיכון סקווירא, שאל אותי אם אני רוצה שיעניק לי מתנה, והשבתי לו שכן. קם הרב זצ"ל, ניגש לארון הספרים והוציא כרך ישן של שולחן ערוך...

הקטע המופלא ב'חתם סופר' שמהווה מפתח לכל החיים!

מצאנו זי"ע, וביקש להתברך בברכה על יראת שמים. אמר לו הרה"ק, על יראת שמים אתה מבקש ממני ברכה? בשלמא על בנים או פרנסה או בריאות - על זה שייך לתת ברכה, אבל יראת שמים? - אם תהיה ערליכער יוד, אז ממילא תהיה ירא שמים... וביאר ה'חתם סופר', שודאי אין הכוונה לפרנסה באיסור על ידי גניבה או גזילה, אלא כוונת התפילה היא על יהודי המתנהג בטכסיס של יראת שמים, אלא שכאשר הדבר נוגע לענייני פרנסתו, הוא מחפש לו היתרים, הוא מבקש להיכנס בפרצה דחוקה כדי להרוויח ממון, ועל כגון דא צריכים סיעתא דשמיא מרובה, ותפילה מיוחדת, שתהיה פרנסתנו בהיתר ולא באיסור. "בהיתר" - היינו בהיתר "גמור"! בלי פשרות ובלי פירצות דחוקות. שלא יחפשו להוציא איזה היתר דחוק להתפרנס מכך, ושלא

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: לפני כמה שנים בהיותי אצל הגאון הצדיק רבי משה ניישלאס זצ"ל רב ואב"ד שיכון סקווירא, שאל אותי אם הנני רוצה שיעניק לי מתנה, והשבתי לו שכן. קם הרב זצ"ל ממקומו, ניגש לארון הספרים שבחדרו, והוציא שולחן ערוך ישן מהארון, ופתחו בריש הלכות שבת (סי' רמ"ג), והראה לי על גליון השו"ע, שמופיעה תשובת ה"חתם סופר" (או"ח סי' נ"ט) על זה שאנו מתפללים להקב"ה שתהיה פרנסתנו בהיתר ולא באיסור. ולכאורה, איך שייך להתפלל על כך, והרי הדבר תלוי בבחירת האדם עצמו. אל תגנוב ואל תגזול - ממילא תהיה פרנסתך בהיתר ולא באיסור... ומספרים שפעם אחת בא אחד לפני הגה"ק בעל 'דברי חיים'

עם דברים שצריך להם, מפני שזה דבר האבד והפסד מרובה... ואני אומר לו: לא! - אם תשמור את השבת בשלימות בלי שום התחכמויות, ישפיע עליך הקב"ה שפע של פרנסה טובה והרחבה בלי הפסדים. ואכן אני רואה שב"ה הוא אף פעם לא הפסיד, ויש לו פרנסה בהרחבה...

(נעם שיח)

יבקשו דרך עקלתון ללכת בערמומיות ובמרמה כדי לעקוף את האיסור, אלא ילכו בדרכי התורה בלי שום התחכמות! אח"כ הניח הרב זצ"ל את ידיו על כתפי ואמר לי בהתרגשות גדולה: ה'חתם סופר' הזה - הוא מתנה גדולה! - הוא מפתח לכל החיים!...

ממשיך הרב ואומר: בכל ערב שבת מגיע אלי יהודי אחד ואומר שלשבת זו הוא רוצה "היתר" שיוכל להגיע אליו משלוח

הש"ת היומי

שאלה מפתיעה בעיצומו של שיעור ב'דף היומי בהלכה': איך מותר למגיד שיעור ללמד דין שנאמר עליו 'הלכה ואין מורין כן'?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

הלומדים בשיעורי משנ"ב דרשו שזוכים להקיף את כל ההלכות, וגם ללמוד מה מורים ומה לא מורים. ומה שאמרו שאין מורין כן הכוונה לא להורות למעשה למי שאינו יודע את הדין, שמא יבוא להקל יותר, אבל בדרך הלימוד, יש ללמד כל פרטי הדינים והשיטות. והלומדים בשיעורי דרשו כבר יודעים שכן הדין, וגם יודעים את החילוקים מתי אסור ומתי מותר. וכן מבואר בביאורים ומוספים של דרשו בשם הגר"נ קרליץ זצ"ל

שאלה: כשהגיעו לומד שיעור "דרשו" לדיני מכשירי אוכל נפש שא"א לעשותם מערב יום טוב, שמותר לעשותם ביום טוב, היה המגיד שיעור מופתע מהשאלה שהעלו שומעי השיעור: שהרי פסק השו"ע שהלכה זו היא 'הלכה אבל אין מורין כן' כדי שלא יבואו להקל יותר, אם כן כיצד מותר למגיד השיעור ללמד הלכה זו ברבים, ולהודיע לציבור את הדרך שילכו בה, הרי אמרו חז"ל שאין מורין כן. **תשובה:** מותר ומצוה ללמוד כל הלכה על בוריה, ואשרי

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

חברי התמים עומד להיכנס לחנותו של מוכר המפורסם בערמומיותו - האם מותר לי להזהיר אותו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

(וזאת בתנאי שמלאו שאר התנאים להיתר, כמבואר בסעיפים הקודמים שם, וכמו שהזכרנו מספר פעמים בימים האחרונים). בביאורים ומוספים של 'דרשו' מובאת דעת הגר"ח קנייבסקי בעניין קבלן שאינו עומד בזמנים ותמיד מסיים עבודתו לאחר הזמן - שמותר לספר זאת למי שמתעניין אודותיו. ואילו הגאון רבי אלחנן היילפרין הורה בזה, שיש לומר למתעניין באופן כללי שהרבה קבלנים לא עומדים בזמנים וכדאי לו לוודא את הדבר לגבי הקבלן ההוא, או להחתימו על חוזה מפורש למקרה של איחור.

כיצד יש לנהוג כאשר ייד מספר לנו כי בכוונתו להזמין בעל מקצוע מסויים לביתו, או להזמין עבודה אצל קבלן וכדומה, ואנו יודעים בבירור כי אותו בעל מלאכה נוהג לרמות את לקוחותיו? בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ט סעיף י') ממשיך החפץ חיים לעסוק באופנים שבהם מותר לספר רכילות, ומביא דוגמא מעין זו שהזכרנו: אם מישהו רואה אחד שרוצה להיכנס לחנות לקנות, והוא יודע שאותו אדם תמים, ובעל החנות הוא טיפוס ערמומי שרק מחכה ללקוחות כאלו על מנת לרמותם, עליו לספר לו ולהזהירו מפניו

ולהעדיף את רווחתו על פני רווחתם של אחרים. וב'ביאורים ומוספים' מובאות דעות חלוקות לגבי שכנים וידידים, שיש אומרים שאף הם בגדר קרובים לענין זה [ומכל מקום לא יאמר להם שמוכר פלוני הוא יקרן, אלא יאמר להם שבמקום אחר אפשר להשיג בזול יותר], ויש אומרים שאין להם כל עדיפות על פני שאר אנשים.

עוד נציין, כי כאשר אותו אדם כבר נמצא בחנות, וכל שכן אם כבר סיכם על הקנייה עם המוכר - הדין שונה ומורכב יותר, וייתכן שבאופן זה כבר אסור לומר לו מאומה, ראה הרחבת הדברים ב'ביאורים ומוספים' שם.

ונידון נוסף המובא ב'ביאורים ומוספים' לגבי נושא-שיחה נפוץ ופופולארי מאוד במחזותינו: לספר לחברו על חנות מסוימת שהמחירים בה יקרים: דעת הגר"א גנחובסקי, שבדבר שאין לו מחיר קבוע בשוק ואין בו אונאה, אסור לספר שבחנות פלונית מוכרים זאת ביוקר. ואף שאין זה דבר גנות, מכל מקום בעל החנות ניזק מכך שלא כדן, שהרי מותר לו להרוויח.

אמנם, האיסור לספר הוא רק לסתם אדם, משום שאז אומרים אנו 'מאי חזית' - מדוע להעדיף את הרווח של אותו אדם על פני הרווח של בעל החנות. אולם לקרובו מותר לו לספר, משום 'מבשרך אל תתעלם'. היינו, שמותר לאדם לדאוג לשאר-בשרו

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מה היתה נחמת ה'פני מנחם' לאדם שחתנו עם הארץ?

עירובין דף לב

"במה דברים אמורים - בעם הארץ"

לא תלמיד חכם, אבל יכול לצטט מימרות מכל מיני מקומות בש"ס, וכלם חושבים שהוא תלמיד חכם...

אבל כשבאה שבת אימת השבת עליו. מה יעשה כעת? בשבת הרי אין לו מחשב. כעת ניכר שהוא עם הארץ, הוא מפחד מה יקרה אם ישאלו אותו שאלה? השבת תודיע לכולם שהוא בעצם עם הארץ... לכן אימת השבת עליו

אדם אחד שלקח חתן לבתו, שפך את לבו והתאונן בפני הרה"ק בעל "פני מנחם" מגור ז"ע, שבעוד שקודם החתונה, הוא חשב שהוא לוקח חתן שהוא "רבי עקיבא איגר", ברם כעת, לאחר החתונה, הוא רואה שאין בו לא מיניה ולא מקצתיה, והחתן הוא עם הארץ גדול אשר אינו יודע בין ימינו לשמאלו, ויש לו מזה עגמת נפש גדולה מאוד.

אמר לו ה"פני מנחם", "עליך להודות לה..." שאל האיש ברוב השתוממות "על מה אני צריך להודות? על זה שלקחתי חתן עם הארץ שאינו יודע ללמוד?" אמר לו ה"פני מנחם", "כשעשית את השידוך הזה, לקחו ממך את ה"שכל" כדי שאכן תקח את החתן הזה לבתך, מפני שזה היה השידוך הראוי לבתך מן השמים, ברם תודה להשי"ת שלפחות כעת החזירו לך את השכל..."

הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל היה צדיק גדול ובקי בכל הש"ס. הוא ידע את כל הש"ס בעל פה, ישר והפוך, כפי שיועד אדם את פרק "אשרי יושבי ביתך"..." לא רק ידע בעלמא היה לו, אלא גם עמקות נפלאה עד מאוד. שמעתי ממנו רעיון מאלף:

ההלכה היא, שעל עם הארץ לא סומכים במעשרות. תאוות הממון עלולה להעבירו על דעתו, וכשהוא אומר שעושר יכול מאוד להיות שהוא משקר. אילו הייתה לו תורה, היתה התורה הופכת אותו לאדם אחר, אך אין לו תורה ולכן אי אפשר לסמוך עליו.

אבל אמרו חז"ל (ירושלמי דמאי פ"ד ה"א): "הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן, שואלו בשבת, ואוכל על פיו". אם קנה פירות מעם הארץ שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן, ונכנסה שבת שאינו יכול לעשר, הרי זה שואל את המוכר, ואם אומר שעושר מותר לסמוך עליו. וכל-כך למה? מפני ש"אימת שבת עליו, והוא אומר אמת" - השבת מפחידה אותו.

מה קורה לעם הארץ בשבת?

הסביר רבי חיים קרייזווירט בדרך הלצה: בעידן המחשבים של היום, אדם לא צריך לזכר הכל בעל-פה. הוא יכול לשבת עם מחשב, לעשות כמה חיפושים ולהפגין ידיעות גדולות. הוא בכלל

קבל את גליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

רחיצה במים חמים - האם היא נחשבת בזמננו לדבר 'השווה לכל נפש'?

מאוד רוחצים בכל יום במים חמים, עדיין נחשבת הרחיצה כדבר שאינו שווה לכל נפש.

ויש אומרים שכל רחיצה שהיא נחשבת כדבר השווה לכל נפש, (ואף נחשבת כאוכל נפש עצמו), אבל אסור מדרבנן לחמם מים לצורך רחיצת כל הגוף, או רובו, כיון שרחיצה זו אסורה ביום טוב במים אלו, כלדהלן.

[שו"ע תקיא, ב, משנ"ב י ריג, ושעה"צ ט רטו; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

כפי שלמדנו, הבישול ביום טוב, לצורך יום טוב, מותר אף שלא לצורך 'אוכל נפש', ובלבד שהצורך הוא דבר 'השווה לכל נפש'.

וחימום מים לצורך רחיצת כל הגוף, או רובו - יש אומרים שנחשב כדבר שאינו שווה לכל נפש, כיון שבזמן חכמינו ז"ל היו רק מעטים שרחצו בחמין בתדירות גבוהה; ולדעתם, אסור מדאורייתא לחמם מים לצורך רחיצה כזו. ואף בזמננו, שרבים

לצורך איזו רחיצה מותר לחמם מים ביום טוב?

כפות הידיים, וכפות הרגליים; ומותר אף לחמם מים לשם כך. ונחלקו הפוסקים אם היתר זה אמור רק ביחס לאיברים אלו, או אף ביחס לשאר חלקי הגוף, כל עוד אינו רוחץ את רוב איברי הגוף. ולמעשה, לענין חימום מים לשם רחיצת שאר איברי הגוף במים אלו, יש להחמיר, כיון שיש בכך חשש איסור דאורייתא.

[שו"ע תקיא, ב, משנ"ב ט, יא, יב ריז, שעה"צ י, וביה"ל ד"ה אבל; ביאורים ומוספים דרשו, 3 ו17]

חכמינו ז"ל אסרו לרוחץ ביום טוב את כל הגוף, או רובו, במים שחוממו ביום טוב - בין באמבטיה ובין במקלחת - מחשש שייכשלו בעשיית מלאכה אסורה לצורך חימום המים במרחצאות. ואף רחיצת איבר איבר בנפרד אסורה, כאשר רוחץ את כל איברי הגוף, או את רובם, ברצף.

אולם, מותר לרוחץ במים שחוממו ביום טוב, את הפנים,

האם מותר לרחוץ ביום טוב במים שחוממו על ידי 'בוילר' ביום טוב עצמו?

שמש', או באמצעות 'בוילר' המחובר לשעון שבת, (ואין בשימוש בהם חשש איסור בבישול מים קרים שייכנסו במקומם למערכת החימום) - יש מגדולי האחרונים שכתבו שדינם כמים שחוממו בערב יום טוב, שלמנהג בני ספרד מותר לרוחץ בהם; ויש מפוסקי זמננו שהורו כי דינם כמים שחוממו ביום טוב.

[שו"ע תקיא, ב, ומשנ"ב יב; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

בהמשך לאמור: האיסור לרוחץ ביום טוב את כל הגוף, או את רובו, במים שחוממו ביום טוב, הוא אף במקרה שהמים חוממו בהיתר, כגון לצורך שתייה, או לצורך רחיצת הפנים.

אולם, מים שלא נעשתה בהם כל פעולה ביום טוב כדי לחממם, אלא התחממו ביום טוב מאליהם, על ידי שהניחום בערב יום טוב על גבי האש, וכיוצא בזה; או שהתחממו ביום טוב באמצעות 'דוד

* המלאכות 'הוצאה' ו'הבערה' (ומלאכות נוספות), מתוך שהותרו ביום טוב לצורך אוכל נפש, הותרו אף שלא לצורך אוכל נפש.
 * כל מלאכה שהותרה ביום טוב, לא הותרו אלא לצורך 'השווה לכל נפש', דהיינו, שהדבר שעבורו נעשית המלאכה, הוא דבר הראוי ומתאים לכל אדם, ולא דבר שצורכים אותו אנשים מפונקים בלבד, אנשים במצב מסוים בלבד, וכדומה.
 * על מנת למנוע נשיאת משאות באופן הנראה כ'עובדין דחול', וזלזול בקדושת יום טוב; אסרו חכמינו ז"ל להרבות בכמות המשא ביום טוב, וכך ציוו לשנות את צורת הנשיאה מהצורה המקובלת.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע מוסיפים בני אשכנז בתפילת יום טוב שחל בשבת את המילה 'באהבה'?

בתחילה נסובה על התורה בכללותה, אשר בני ישראל התכווננו לקבלה מתוך אהבה וללא כפייה; אך כאשר שמעו את פרטי המצוות הזדעזעו ונרתעו, והוצרכו לכפיית הר כגיגית על מנת שיקבלו את התורה, ולכן על פרטי המצוות לא ניתן לומר 'באהבה'. ברם, את מצות השבת קיבלו ישראל במְרָה (לפני קבלת התורה) ללא כפייה, ולכן ניתן לומר עליה גם כפרט - 'באהבה'.

בתפילת יום טוב, אומרים בברכה האמצעית: "ותתן לנו ה' אלקינו באהבה את יום חג... מקרא קודש זכר ליציאת מצרים". למנהג בני ספרד, אומרים פעם נוספת "באהבה" לפני המילים "מקרא קודש", ואילו למנהג בני אשכנז, מוסיפים מילה זו רק ביום טוב שחל בשבת. וטעם מנהגם של בני אשכנז - שהמילה 'באהבה' הנאמרת

[משנ"ב תפז, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

הלוח היומי

כ"א באלול | רבי יהונתן ב"ר נתן נטע אייבשיץ זצ"ל בעל 'יערות דבש' ו'אורים ותומים'

יארצייט:

תקכ"ד: רבי יהונתן ב"ר נתן נטע אייבשיץ זצ"ל בעל 'יערות דבש' ו'אורים ותומים' תשס"ז: רבי אברהם יעקב זיידל ב"ר יצחק עפשטיין זצ"ל משגיח ישיבת 'תורה אור' תש"ע: רבי אברהם יעקב ב"ר שלמה זלמן זלזניק זצ"ל ראש ישיבת 'עץ חיים'

יארצייט הגאון רבי יהונתן ב"ר נתן נטע אייבשיץ זצ"ל בעל ה"אורים ותומים" ועוד

ברכת "סלח לנו"

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ כתב: בברכת "סלח לנו" וכו' ישים ללבו להתחרט בכל לב על עוונותיו ופשעיו ולהצדיק הדין לה' על כל אשר ייסרהו ה', ויוריד כנחל דמעה לה' שירבה לסלוח וימרק עוונות, לא על ידי יסורים קשים. (יערות דבש ח"א דרוש א)

נשתדל בברכת "סלח לנו" להתחרט על עוונותינו, ולבקש מה' שיסלח לנו, ולא על ידי יסורים קשים.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il